

Klimat- och näringslivsdepartementet

Till: kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Riksbyggens synpunkter på rapporter om förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden

Riksbyggen välkomnar initiativet att stärka kundskyddet på fjärrvärmemarknaden. Vi ser idag att kunder ofta befinner sig i en mycket utsatt position, då leverantörerna i de flesta fall har en monopolställning. Det är därför av stor vikt att skapa bättre balans i relationen mellan kund och leverantör, och säkerställa att kundens rättigheter skyddas på ett mer effektivt sätt. Nedan följer Riksbyggens synpunkter till förslagen som presenteras i slutredovisningen av ”Förstärkt kundskydd på fjärrvärmemarknaden”.

En tvistlösningsfunktion utanför domstol

Riksbyggen är positiva till förslaget att göra det möjligt att pröva orimliga avtalsvillkor – inklusive pris och prisförändringar – genom en tvistlösningsfunktion utanför domstol. Detta ligger i linje med kraven i det reviderade energieffektiviseringsdirektivet (2023/1791) och utgör ett viktigt steg mot stärkt rättssäkerhet för fjärrvärmekunder, såväl konsumenter som näringsidkare. Vi vill särskilt trycka på att detta ska vara möjligt för alla typer av fjärrvärmekunder inklusive bostadsrättsföreningar och mindre företag som enbart äger ett fåtal byggnader anslutna till fjärrvärmenätet. En utredning om hur en sådan tvistlösningsfunktion ska se ut bör tillsättas skyndsamt.

Fjärrvärmenämnden bör finnas kvar och utvecklas

Riksbyggen instämmer i att begreppet förhandling är otydligt i den nuvarande lagstiftningen och kundens skydd mot orimliga prisändringar är svagt. Samtidigt vill vi betona att möjligheten för kunder att vända sig till en oberoende instans för medling i frågor som rör fjärrvärmeavtal har haft stor betydelse i vissa fall. Därför anser vi att det är fel att dra slutsatsen att dagens modell för att informera kunder om prisförändringar helt saknar effekt.

Riksbyggen vill särskilja mellan hur begreppet förhandling används och vilka andra värden Fjärrvärmenämnden trots allt har bidragit med genom åren och önskar att gamla erfarenheter tas i beaktning i utformningen av den nu föreslagna tvistlösningsfunktionen. Exempel på sådana värden inkluderar:

- En neutral plattform för dialog mellan kund och leverantör.

- Utbildande funktion som har bidragit till att höja kunskapsnivån hos både kunder och leverantörer.
- Ökad transparens och förståelse för taxor och prisändringar.

Med detta sagt anser vi att förslagen om att förändra nämndens uppdrag och utöka medlingsfunktionen bör införas skyndsamt. Riksbyggen ställer sig också positiva till att skriftliga beslut och rekommendationer ska lämnas när medling avslutats samt publikt på hemsida.

En transparensplattform för insyn

Riksbyggen tillstyrker förslaget om en transparensplattform och anser att ökad transparens kring prisförändringar och avtalsvillkor kan stärka kundens förståelse och möjliggöra mer insatta beslut kopplat till val av värmekälla.

Utökade informationskrav

Riksbyggen ställer sig mycket positiva till att tydliggöra informationskraven i samband med prisförändringar. Vår långa erfarenhet inom Prisdialogen visar att tydlig prisinformation är avgörande för både leverantör och kund, och bidrar till ökat förtroende mellan parterna.

Riksbyggen anser också att information om kundrättigheter på företagens hemsidor borde vara en självklar sak liksom att tydlighet och transparens om prismodeller är väsentligt för att bygga långsiktigt förtroende i branschen.

En avgift för fjärrvärmeverksamhet

Att utökad tillsyn innebär ökade kostnader är förstäligt. Dock är det viktigt att tillsynsinsatser ligger på rätt saker och att kostnaderna inte får bli orimligt höga. Det är visserligen fjärrvärmeföretagen som betalar avgifterna, men den slutliga kostnaden är det ändå kunden som får ta, en avvägning behöver därför göras mellan nyttan med tillsynen och risk för ökade kostnader hos kund.

Inrapportering för ökad insyn om reinvesteringsbehovet

Riksbyggen stödjer förslaget att Ei i stället för ett formellt krav på investeringsplaner ska samla in uppgifter om reinvesteringsbehovet genom reviderade föreskrifter. Ett sådant angreppssätt ger en rimlig balans mellan nytta och administrativ börda. Genom att fokusera på insamling av relevanta data kan Ei få den överblick som krävs för att följa utvecklingen av fjärrvärmenäten och identifiera eventuella risker i tid, utan att införa onödigt detaljerade planeringskrav för företagen. Det stärker möjligheterna till en effektiv marknadsuppföljning, samtidigt som resurserna i branschen kan användas där de gör störst nytta – i det faktiska reinvesteringsarbetet.

Ekonomisk reglering

Riksbyggen är kritiskt till att ekonomiska regler införs. Symbiosen mellan fjärrvärmelieferantörerna och dess kunder bygger mycket på öppenhet och ett högt förtroende, vilket **inte** skulle förändras även om ekonomisk reglering införs. Redan i dagsläget tittar Prisdialogen på ett mildare alternativ med ett jämförelsepris eller en standardiserad prisberäkningsalgoritm för att beräkna alternativkostnaden med värmepumpslösningar, som en konsekvens av det förslag som Ei kommit med. Här finns också en risk att detta kan ge upphov till prisdrivande effekter om orter med lägre pris, i jämförelse med andra leverantörer alt högt alternativkostnadspris, kan

höja sina priser i stället. En noga riskanalys behöver genomföras innan ekonomisk reglering föreslås.

Här bör i stället införandet av andra incitament och system införas i första hand. Exempelvis som ett Nöjd kundindex över en viss nivå, frivilligt deltagande i Prisdialogen eller liknande premisser som skapar ett A-lag. Där de kvarvarande får utgöra ett B-lag med större kontroller och hårdare reglering med godkännanden från Ei av till exempel avkastningskrav, underhållsplaner och andra adekvata parametrar, se Danmarks reglering av fjärrvärmens som ett exempel. Här finns också möjligheten att lyfta in detta i transparensplattformen som diskuterats ovan.

Frågor

Frågor med anledning av dessa synpunkter kan ställas till:

Håkan Andersson, Ansvarig bostadspolitik

Hakan.Andersson@riksbyggen.se

Johanna Frelin

VD

e-post: Johanna.frelin@riksbyggen.se

Riksbyggen är ett kooperativt företag som utvecklar bostäder i nyproduktion, både bostads- och hyresrätter. Riksbyggen är också en av Sveriges största fastighetsförvaltare med bostadsrättsföreningar samt kommersiella och offentliga fastighetsägare som kunder. Riksbyggens företagsidé är att skapa attraktiva och hållbara boenden för alla.